

JUGEND
ERINNERT
YOUNG PEOPLE
REMEMBER

Past2Present4Future nastavna jedinica: dokumentarni video

Autor: dr.sc. Maja Nenadović

Prevod: Franjo Jurkin

Projektni partneri:

Otvorena komunikacija
Srbija

Kreisau-Initiative

Kreisau Initiative
e.V.
NJemačka

Hrvatska edukacijska i
razvojna mreža za evoluciju
sporazumijevanja - HERMES
Hrvatska

Mreža Zapadnog
Balkana
Bosnia i Hercegovina

Realizacija projekta P2P4F bila je
moguća zahvaljujući
velikodušnom pokroviteljstvu
donatora:

Federal Foreign Office

Past2Present4Future

O projektu

Past2Present4Future ("P2P4F") je projektna inicijativa za osnaživanje kulture sećanja mladih u zemljama četiriju partnerskih organizacija: Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Nemačkoj i Srbiji. Tokom 2020. i 2021. godine na projektu su učestvovali mladi iz navedenih zemalja kroz aktivnosti koje se bave sećanjem i istraživanjem istorijskih i savremenih nedoumica, sa posebnim naglaskom na Drugi svetski rat i dugotrajno nasleđe koje su nacionalsocijalistički zločini ostavili Evropi. Na P2P4F-u odvijale su se mnoge rasprave, interaktivne radionice, izleti i posete različitim spomenicima i spomen područjima a učesnici su imali brojne prilike da svojim idejama, pitanjima i mišljenjima doprinesu razradi projektnih tema.

Past2Present4Future dokumentarni video

Jedan od rezultata projekta je dokumentarni video u kojem mladi dele svoje mišljenje o kulturi sećanja i o izazovima komemoracije, odgovarajući na ključna kritička pitanja koja muče nastavnike istorije, pogotovo ona koja se odnose na istorijski revizionizam i nasleđe nacionalsocijalizma i Drugog svetskog rata. Dokumentarni video traje otprilike 20 minuta i prikazuje odgovore učesnika P2P4F projekta na razna pitanja o povezanosti prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

Dokumentarnom videu se može pristupiti preko linka: <https://hermes.hr/p2p4f>

Teme

- Kultura sećanja i razmatranje istorijskih i savremenih dilema;
- Drugi svetski rat i dugotrajno nasleđe nacionalsocijalističkih zločina u Evropi;
- Važnost učenja i proučavanja istorije za mlade danas.

Kontekst

Mladi čija se mišljenja prikazuju u dokumentarnom filmu dolaze iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Nemačke i Srbije i pripadaju grupi uzrasta osoba od 17 do 25 godina starosti. Njihovo zanimanje za istoriju proizlazi iz svedočenja različitih načina na koje prošlost utiče na sadašnjost, najviše u obliku polarizovanih interpretacija istorijskih događaja, pokušaja istorijskog revizionizma i opšte prisutnosti istorijskih narativa u javnom diskursu. Ono što povezuje i prožima P2P4F aktivnosti, tj. posete spomenicima i rasprave mladih jeste pitanje o ulozi koje učenje, poznavanje i razumevanje istorije, istorijskih događaja i istorijskih pouka danas ima u životima mladih.

Ciljevi

- Podizanje svesti i podsticanje mladih na dijalog o povezanosti prošlosti, sadašnjosti i budućnosti;
- Podsticanje mladih na kritičko razmišljanje o spomenicima, spomen područjima i kulturi sećanja;
- Promovisanje sagledavanja događaja iz više perspektiva.

Ishodi učenja

Nakon korišćenja P2P4F materijala, učenik/učenica će:

- imati bolje razumevanje načina na koji prošlost utiče na sadašnjost;
- imati veću sposobnost kritičkog posmatranja istorije, spomenika, metoda sećanja, istorijskih narativa, polarizacije i revizionizma;
- osnažiti svoje veštine aktivnog slušanja, razgovora s vršnjacima i prezentacije.

Potrebna oprema i materijali

Laptop
Projektor
Zvučnici
Internet/wi-fi
Hamer papir i markeri za grupni rad

Trajanje

90 minuta (dve nastavne jedinice)

Pregled nastavnih aktivnosti (proces)

Uvod (5 minuta)

Najavite učenicima da će gledati dokumentarni video o grupi mladih iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Nemačke i Srbije koji su zajedno posetili različita spomen područja i muzeje i snimili kratke video snimke o zaboravljenim i kontroverznim spomenicima, raspravljajući o uticaju koji prošlost ima na sadašnjost, kao i na budućnost. Zamolite ih da zapišu ono što ih je iznenadilo ili što im je bilo zanimljivo za raspravu nakon gledanja.

Gledanje P2P4F dokumentarnog videa (20 minuta)

Prikažite učenicima dokumentarni video: <https://hermes.hr/p2p4f>

Pustite ga u celini, bez prekidanja.

Pregled nastavnih aktivnosti

P2P4F dokumentarni video - rasprava u učionici (20 minuta)

Započnite razgovor s pitanjem: "Da li ste prepoznali neku fotografiju ili neko mesto u videu? Prepoznajete li neki od prikazanih događaja?" (Na primer, snimci vezani za "Raspad Jugoslavije" prikazuju bombardovanje Dubrovnika, granatiranje Starog mosta u Mostaru i bombardovanje Beograda od strane NATO-a).

Tražite od učenika da podele svoje utiske - šta im je, ako išta, bilo iznenađujuće ili zanimljivo u dokumentarnom videu?

Nastavite da vodite razgovor prateći ista pitanja koja su bila postavljena P2P4F učesnicima u dokumentarnom videu:

- (1) Šta za tebe znači 'suočavanje s prošlošću'?
- (2) Zašto su istorijski događaji i dalje uzrok današnjih sukoba i polarizacije?
- (3) Šta je potrebno da bismo prestali da se svađamo oko prošlosti?
- (4) Šta mislite, da li je važno da mladi uče o istoriji? Ako da, zašto da? Ako ne, zašto ne?

Kraj prvog dela P2P4F nastavne jedinice (45 minuta)

Pregled druge nastavne aktivnosti

Gledanje Memory Walk videa i kratka rasprava (15 minuta)

Najavite učenicima da će gledati kratki video koji su snimili mladi na temu određenog spomenika i njegove istorije. Ponudite im pet P2P4F Memory Walk videa i zatražite da odaberu jedan. Popis za reprodukciju nalazi se na linku: <https://youtube.com/playlist?list=PLVVZaYhkATqfLFSAPR35PKIOB8kxFMpN>

Pustite učenicima Memory Walk video koji su odabrali. Pitajte učenike da podele svoje utiske o videu- sa kojim izjavama iz videa se slažu, a sa kojima ne?

Pregled nastavne aktivnosti

Traženje rešenja - grupni rad (25 minuta)

Nasumice podelite učenike u 6 grupa (najbolje bi bilo četiri učenika po grupi). Svaka grupa treba da dobije hamer papir i markere za pripremu prezentacije.

Zadatke za grupni rad koji se nalaze na stranicama 6 i 7 isprintajte i izrežite tako da svaka grupa može da vidi svoj zadatak pred sobom. Dajte učenicima 10 minuta da rasprave o zadatku i da smisle svoje odgovore, tj. rešenja.

Vodite prezentaciju rešenja učeničkih grupa (5 minuta po grupi) i omogućite učenicima drugih grupa da postavljaju pitanja, ponude svoja rešenja ili daju komentare.

Izvori

- Past2Present4Future projekat, dokumentacija i videi, koje možete pronaći na internet stranicama projekta: <https://hermes.hr/p2p4f>

Mogućnosti provere znanja, ocenjivanja i evaluacije

Grupni rad na rešenjima istorijskih izazova možete da ocenite s obzirom na stepen ozbiljnosti i kreativnosti Vaših učenika tokom aktivnosti.

Druga mogućnost za evaluaciju jeste davanje domaćeg zadatka o temama koje se spominju u dokumentarnom videu (predloge zadataka možete naći na stranici 8) i ocenjivanje kvaliteta nakon predaje.

Zadatak za grupu 1

Jedan od oblika istorijskog revizionizma prepoznaje se u veličanju i prikazivanju ratnih zločinaca iz Drugog svetskog rata kao nacionalnih heroja ili mučenika, s ciljem njihove rehabilitacije i rehabilitacije njihove ideologije. Kako reagovati na ove inicijative i odgovoriti pojedincima koji ih podržavaju, a istovremeno u njima ne izazvati otpor i suparništvo?

Smislite 5 različitih aktivnosti/inicijativa/odgovora (iz perspektive pojedinca ili društvene grupe)

Zadatak za grupu 2

U raspravama o prošlosti neke grupe naglašavaju ili se isključivo obaziru na žrtve njihove nacionalnosti, ne priznajući one događaje u kojima su njihovi sunarodnici bili počinioci. Kako možemo da promovišemo kritički pogled na istoriju koji podrazumeva suočavanje s 'nelagodnim' istorijskim činjenicama'?

Smislite 5 različitih aktivnosti/inicijativa/odgovora (iz perspektive pojedinca ili društvene grupe)

Zadatak za grupu 3

Ponekad je istorija instrument za podsticanje sukoba i podela koji političke elite koriste kako bi odvratile pažnju sa sadašnjosti (današnjih skandala, nedostatka društveno korisnih politika, itd.). Kako možemo ljude da učinimo otpornijim na ovu taktiku 'dimne zavese'?

Smislite 5 različitih aktivnosti/inicijativa/odgovora (iz perspektive pojedinca ili društvene grupe)

Zadatak za grupu 4

U nekim slučajevima nastava istorije pogoršava sukobe i podele jer se u školama predaje nepotpun i politički obojen sadržaj i koristi se zastarela metodologija koja se fokusira na "štrebanje" datuma i događaja. Kako možemo poboljšati nastavu istorije, sadržajno i metodološki, na način da podstiče razvoj veština kritičkog razmišljanja kod svojih učenika?

Smislite 5 različitih aktivnosti/inicijativa/odgovora (iz perspektive pojedinca ili društvene grupe)

Zadatak za grupu 5

"Mi protiv njih" način razmišljanja postoji i danas. Bilo da su to, npr. "Srbi protiv Hrvata" ili "Nemci protiv imigranata/izbeglica" i sl, princip je isti: veliča se grupa kojoj pripadamo dok se tuđa mrzi i dehumanizuje. Šta možemo da učinimo kako bismo probudili empatiju i razumevanje kod suprotstavljenih grupa i probili (društvene i kontaktne) barijere između njih?

Smislite 5 različitih aktivnosti/inicijativa/odgovora (iz perspektive pojedinca ili društvene grupe)

Zadatak za grupu 6

Prvi simptomi ili znakovi rasizma, antisemitizma, antiromizma, islamofobije, slavofobije, homofobije pojavljuju se u govoru. Sloboda govora je važno ljudsko pravo i demokratska vrednost, ali ne ako se pretvori u širenje mržnje. Kako reagovati na govor mržnje, predrasude, stereotipe i slogane sa složenom istorijom (npr. "Za dom spremni") a istovremeno ne cenzurisati one koji ih dele?

Smislite 5 različitih aktivnosti/inicijativa/odgovora (iz perspektive pojedinca ili društvene grupe)

Ideje za domaći zadatak

Na ovoj stranici nalaze se dva predloga domaćih zadataka kojima je cilj podstaknuti radoznalost učenika i razviti njihove veštine istraživanja. Oba zadatka mogu se odraditi pojedinačno, u paru ili u manjoj grupi. Formulacija na kartici sa zadatkom od učenika traži pisanje kratkog istorijskog uvida, ali nastavnici od učenika mogu zatražiti i da napišu duži esej i/ili da pripreme prezentaciju.

Zadatak 1

Porodična istorija ili porodična tajna?

Da li postoji tebi poznata, ili možda 'tajna', skrivena priča u tvojoj porodici koja je vezana za istoriju Drugog svetskog rata? Na koji je način tvoja porodica pogođena događajima Drugog svetskog rata? Ako ti je poznata, kada si prvi put čuo/la za nju? Ako je otkrivaš po prvi put - zašto misliš da nisi pre čuo/la za nju?

Istraži porodičnu istoriju uz pomoć roditelja, baka i deka, pomoću porodičnog foto albuma ili u gradskom arhivu, ako je moguće.

Priloži skeniranu fotografiju (osobe, mesta, i sl.) uz kratki tekst od najviše 300 reči koji je bliže opisuje.

Zadatak 2

Tad i sad: Sećaju li se mesta?

Naši rodni gradovi, kao i bilo koji drugi gradovi u kojima živimo, imaju svoja spomen mesta vezana za događaje iz Drugog svetskog rata. Istraži više ili manje poznati događaj iz Drugog svetskog rata (npr. protest, čin otpora, mesto ratnog zločina i sl.) i pronađi arhivsku fotografiju mesta na kojem se dogodio (zabeleži podatke o izvoru arhivske fotografije) a zatim poseti mesto sa slike i fotografisi kako ono DANAS izgleda.

Postoji li kakva spomen ploča, spomenik, ili bilo kakva oznaka koja govori o istoriji tog mesta? (Ako ne, što misliš da ne postoji?)

Te dve fotografije (tadašnju i sadašnju) priloži uz kratki tekst od najviše 300 reči koji ih bliže opisuje.